

SZÖVEG –
KÖLNEI LÍVIA

SOROZAT –
LÉTKÉRDÉS

GYÖNYÖRŰ KÉPESSÉGÜNK, AZ ÜNNEPLÉS

Kicsit mindig irigylem azokat az embereket, akik szépen, ötletesen tudnak ünnepelni – mert az ünneplés külsőségeinek megtervezéséhez kreativitás kell, a lelki háttéréhez pedig emberismeret és az értékek felismerésének képessége. Kiváló adottságokat hordoz, aki mindezekkel rendelkezik.

◆ Egyetemista koromban egyik csoporttársam egy kastély kertjében tartotta az eljegyzését. Egyszerűen csak beszöktek a kertbe, és a ciprusok között, mécsesek fényénél felolvastak egymásnak egy csodaszép Hölderlin-verset, az volt a fogadalmuk. Akkoriban kicsit pironkodva hasonlítottam össze ezt a fantáziadús, romantikus ünneplést az én eljegyzésemmel, amely hagyományos módon, családjaink körében, ünnepi ebéd mellett zajlott: leendő apósom kissé patetikusan, kissé viccesen kérte meg a kezemet a szüleimtől a fia számára. Később azonban az élet, a kapcsolataink tartóssága nem igazolta a romantikus külsőségek elsőbbségét.

DE MI IS AZ ÜNNEP?

Unalmasnak és túl filozofikusnak tűnik ezen elgondolkodni, mégis érdekes meglátásokra juthatunk, mint amikor egy kisgyerek először járja körül és fedezi fel a lakást. Az ünnepek legtöbbször közösségi megállapodással jönnek létre (a pár vagy a család is közösség). Nagyon ritka, hogy egyetlen ember teremt magának ünnepet: mondjuk egy pohár borral kiül az erkélyre, hogy boldogan átgondolja a sikeres vizsgát

vagy a megkapott állást – általában még az ilyen, személyes örömet is igyekszünk megosztani másokkal. A legtöbb ünnep arról szól, hogy kiemelünk egy embert vagy eseményt a hétköznapiok egyhangú folyamából. Valakit vagy valamit, aki vagy ami nagyszerű vagy csak emlékezésre méltó. Engedjük, hogy eltöltsön az öröm, a büszkeség, a meghatottság, amikor rá gondolunk: ünnepelünk.

Ez ugyanígy történik a történelmi, hazafias évfordulóink (például az 1848-as szabadságharc), az egyházi ünnepek (például a karácsony) és az egyéni vagy családi ünnepek (például a születésnapok) esetében is. A szomorú események is méltók lehetnek az ünneplésre, mert az ünnep nem feltétlenül örömteli, hanem tragikusságában is lehet lélekemelő. Az ünneplés lényege persze nem a külsőségekben van, de nem is független attól, mert nyomot hagy a résztvevők lelkében. A családi ünnepek fő „motorjai” az édesanyák, a kisközösségi ünneplések szervezői is többnyire nők. Gyakran esnek a bibliai Márta hibájába: elvesznek a munka, a szervezés világában ahelyett, hogy a belső, lelki folyamatokra figyelnének.

A KARÁCSONYI KÉSZÜLŐDÉS KÜLÖNÖSEN FELEMELŐ, DE EGYBEN VESZÉLYES IS.

Sok családjánya úgy gondolja, ha nem lesz kész a nagytakarítás, a lakásdíszítés, a fonott kalács, a rántott hal, a mindenki álmát megvalósító ajándék, a csilivili fa, akkor nem lesz teljes az ünnep. És soha semmi nem lesz tökéletes. A végén ott áll a fánál egy végtelenül fáradt, fásult, ingerült, kimerült nő – aki a lelke mélyén titokban csak arra vágyik, hogy végre egyedül lehessen, megpihenhessen. Hányszor estem ebbe a hibába, amikor a gyerekeim még kicsik voltak! Fokozatosan tanultam meg elengedni a külső készület bizonyos elemeit, hogy a lelkemet is ünneplésre készen vihessem a család körébe. Talán a gyerekeim megbocsátják nekem utólag, hogy nem az amerikai filmekből jól ismert, karácsonyi díszekkel telerakott lakásban tudtunk összegyűlni szentestén, és az ajándékokkal is ritkán találtam el a vágyaikat. Az ünnep nem azért van, anyukák, apukák, nők és férfiak, hogy belehaljunk! Azért van, hogy felemeljük a lelkünket – jelképes értelemben – azok körében, akiket szeretünk. Az ünnepkor is mi csak mi vagyunk, miképpen a hétköznapiakban is: gyatrák, esendők, de néha mégis meg-megvillantjuk a bennünk rejtőző legjobb tulajdonságainkat.

A KARÁCSONY „MESSZERINGÓ GYERMEKKOROM” VILÁGÁBA REPÍT.

Nincs ehhez fogható hangulatú ünnep, amely egyszerre bensőségesen családi, mégis közösségi. A Megváltó – aki nemcsak egy különleges ember, nem egy superman, hanem maga az Isten – megtestesült, és emberré vált. Egy lett közülünk, aki persze mégse egészen olyan esendő, mint mi, hanem jobb nálunk, és megmutatta, hogy jobbnak lenni, élhetőbb világot teremteni lehetséges. Az egyetlen olyan Isten az emberiség hitvilágában, aki szeretettel és irgalommal közeledik minden emberhez, és barátainak mond bennünket.

Ma egyre kevesebben hiszik és vallják, hogy a karácsonyi ünnepkör tárgyát képező események megtörténtek. Megmaradt belőle a szeretet, a rokoni-családi kötelékek ápolása, az ajándékozási gesztusa, a feldíszített környezet, a finom vacsora. Kesereghetnénk ezen, de be kell látnunk: ez még mindig jó, sokkal jobb, mint ha nem lenne ennyi sem. Minden jobb, mint az érzelmi közömbösség. Karácsonynak még így, „a szeretet ünnepévé” silányítva is hatalmas élményereje van. Nem véletlen, hogy a valódi kapcsolatokkal nem rendelkező emberek közül nagyon sokan ilyenkor döbbennek rá életük sekélyességére, ezért izzanak a lelkiségély-telefonvonalak, megtörténnek az öngyilkosságok. Az a kétezer évvel ezelőtti esemény máig sugároz, szembesít minket azzal, hogy kik is vagyunk, és ez leginkább emberi kapcsolataink minőségében mérhető. Addig jó nekünk, amíg ez a sugárzás tart – még ha a szembesülés önmagunkkal nem is mindig könnyű. ♦